

Disposicions a recordar

Any 2020

A) Disposicions Generals

1. Codi de Dret Canònic.

Als despatxos parroquials ha d'haver-hi sempre a mà un exemplar del Codi de Dret Canònic.

2. Butlletí oficial del bisbat.

És l'òrgan oficial de la Diòcesi, que publica els documents i intervencions del Bisbe en la seva funció de Magisteri, els decrets o disposicions referents a l'acció pastoral, de govern i administració, i els comunicats de la Santa Seu, Conferència Episcopal Espanyola, Tarraconense, i legislació civil, que afecten a la vida de la comunitat eclesial diocesana.

Estan obligats a rebre'l, i després enquadernar-lo, la Catedral, el Seminari, les Parròquies i les Comunitats Religioses. El preu de la subscripció per al present any 2020 és de 45 euros. Es recomana la subscripció a tots els sacerdots, rectors, vicaris parroquials, capellans, etc. Els exemplars de cada any, un cop enquadernats, es guardaran als arxius corresponents.

El Butlletí està obert a publicar en les seves pàgines les informacions, cròniques, notícies d'interès general o particular, relacionades amb els arxiprestats, parròquies, comunitats religioses, associacions, etc. sempre que s'enviïn al director del Butlletí amb temps suficient.

3. Relatio: De statu Dioecesis Dertosensis

Els rectors de les parròquies han d'enviar al Bisbat el full "*De statu Dioecesis Dertosensis*" en el que s'informa de les estadístiques de l'any anterior referents a la vida sacramentària (baptismes, primeres comunions, confirmacions, uncions de malalts, matrimonis) de les exèquies, catequesi i grups de formació, així com del nombre i horaris de Misses i de la participació dels fidels. Aquest full, necessari per les informacions que el bisbat envia a la Secretaria d'Estat i a la Conferència Episcopal Espanyola, cal enviar-lo no més tard del dia 16 de gener.

4. Arxius i assentaments en llibres parroquials.

Recordem als rectors de parròquies que:

- a) Cal tenir molta cura de l'arxiu parroquial per tal d'evitar la pèrdua o destrucció dels documents que s'hi guarden.
- b) Cada cop és més necessari, per les repercussions futures, procedir amb diligència a l'hora de complimentar els diferents assentaments, anotacions i altres tràmits administratius parroquials. En cas de dubte, si us plau, consulteu a la Secretaria General.
- c) Recordem la "nota sobre obertura i tancament", publicada al Butlletí de l'any 2003, dels llibres parroquials que menciona el Codi de Dret Canònic, és a dir, els de Baptismes, Matrimonis i Defuncions (c. 535,§) així com també el de Confirmacions, segons pràctica consuetudinària entre nosaltres. Reproduïm la nota a continuació.

4.1.- Obertura de llibres nous.

Tots els Llibres sacramentals han d'anar "oficialitzats" des del Bisbat, tant els ja enviats com els que es sol·liciten posteriorment.

Tot Rector (o Administrador Parroquial) diligenciarà l'obertura dels quatre Llibres Parroquials (Baptismes, Confirmacions, Matrimonis, Defuncions) de la forma següent:

- a) S'ompliran, a la primera pàgina impresa del Llibre, les dades d'identificació: Diòcesi, Parròquia, Població, Número (el que correspongui a l'ordre de l'Arxiu Parroquial).
- b) S'identificarà al lloc extern del Llibre tancat el número d'ordre corresponent al Llibre per a la seva localització al prestatge.
- c) Es completaran les dades d'identificació de Parròquia i Població a la "Diligència de reconeixement oficial" que porta des del Bisbat.
- d) S'ompliran les dades de "Diligència d'obertura"

4.2.-Tancament de Llibres antics.

Per al tancament de Llibres Sacramentals antics, actualment en ús, es procedirà de la següent manera:

- a) Es complimentarà la corresponent "Diligència de tancament" del Llibre amb l'imprès corresponent.
- b) Aquest imprès, un cop complimentat, s'adherirà (amb pegament, no grapes) al lloc (part interior) de la pàgina de l'última partida inscrita al Llibre.
- c) A partir de l'última inscripció es traçarà una ratlla en diagonal sobre cada una de les restants partides fins el final del Llibre.
- d) **Important!** En el cas de què hi hagi inscripcions sacramentals pendents d'assentament: es fotocopiàrà una pàgina d'inscripció en blanc del Llibre nou; es farà assentament de la inscripció pendent; s'adherirà aquest full (o fulls) al final del Llibre antic i s'adherirà la "Diligència de tancament" del Llibre tal com s'ha exposat a l'apartat anterior, lletra b).

5. Confraries i associacions de fidels

Al Butlletí Oficial del Bisbat (BOB) de l'any 2015, pp. 735-740, trobareu la Documentació que cal presentar al Registre d'Entitats Religioses (RER) del ministeri de Justícia, per la inscripció, modificació d'estatuts o de representants legals i cancel·lació tant d'ASSOCIACIONS com de FUNDACIONS canòniques

6. Abandonament de la fe catòlica.

Cal distingir entre "exercir el dret d'oposició i/o cancel·lació de dades" i el fet "abandonar la fe catòlica" (apostatar). Sovint es confon.

1.- **Pel que fa al dret d'oposició i cancel·lació de dades**, del que en parla la llei orgànica 15/1999, cal recordar que els llibres de Baptismes i els altres llibres sacramentals no són fitxers en el sentit en què es consideren en la llei O. 15/1999; per la qual cosa no estan subjectes a la legislació en matèria de protecció de dades. [Cf. Sentència de 19 de setembre de 2008 del Tribunal Suprem, confirmada per la del 10 d'octubre de 2008]. També el Tribunal Constitucional s'ha pronunciat, no admetent el recurs d'empara 9929-2008 promogut per l'Agència Espanyola de Protecció de Dades (AEPD), en contencions sobre cancel·lació de dades que contenen els llibres sacramentals [Auto 20/2011, de 28 febrer 2011.- BOE, núm.75, dimarts 29 de març de 2011, Sec TC. Pàg. 188]. No es pot fer, doncs, cap anotació marginal en aquest sentit. Molt menys, eliminar o cancel·lar les dades.

2.- **En relació a l'apostasia**, també ha variat la normativa eclesiàstica en aquesta matèria. Fins al 2009, es requeria un "acte formal" a l'hora d'acceptar la defecció de l'Església, o apostasia. [Cfr. Consell Pontifici per als textos legislatius. Comunicat sobre el "*actus formalis defectionis ab Ecclesia catholica*" de 13 de març de 2006]. Aquest "acte formal de separació de l'Església" ha estat suprimit al Codi de Dret Canònic [c. 1086 § 1; c. 1117; c. 1124]. No existeix, doncs, aquest requisit des del 26 d'octubre de 2009 [Cf. Carta apostòlica en forma de "Motu proprio" *Omnium in mentem*, publicat al nostre BOBT, 2010, pp. 68-71]; amb la qual cosa, l'apostasia queda relegada a l'actitud personal de cadascú. Segueix, però, sent veritat que l'apostasia consisteix a "rebutjar totalment la fe cristiana" [c. 751]. Un cristià pot ser apòstata, però no per acte formal. Com apòstata, incorrerà en l'excomunió *latae sententiae*, és adir, de forma automàtica [c. 1364, §1] amb totes les conseqüències d'una excomunió. Són aquestes: Exclusió dels sagraments (cc. 1331 §1 2n, i 915). Privació de les exèquies eclesiàstiques, si no s'ha donat algun senyal de penediment abans de la mort (c. 1184 §1). Exclusió de ser padrí/madrina en el baptisme i en la confirmació (cc. 874 §1 4t, i 893 §1). Necessitat de llicència de l'Ordinari del lloc perquè pugui ser admès al matrimoni canònic (c. 1071 §1 5è)

Consultat el cas a la Comissió Jurídica de la Conferència Episcopal Espanyola, ens va dir que, havent estat suprimit "l'acte formal de defecció de l'Església", no es pot exigir aquesta formalitat als qui demanen un reconeixement de la seva defecció o apostasia.

3.- Davant d'aquesta problemàtica, com ja fèiem fins ara, és convenient que les peticions de cancel·lació de dades i d'apostasia que arribin a les parròquies les remeti el Rector a la Secretaria General del Bisbat, sempre que l'interessat sigui resident al territori diocesà. Si està domiciliat en territori d'una altra diòcesi, se'l pot remetre a ella directament, perquè és el domicili, no el lloc on va estar batejat, el que determina quina diòcesi ho ha de fer. Si fa el cas, el Secretari General rebrà la sol·licitud i contestarà. Res més. No caldrà fer cap nota marginal al llibre de Baptismes, com recomanen els nostres bisbes. Això no obstarà per a què, des de la Secretaria General, es pugui "informar" a la parròquia, la qual guardarà la informació, de forma secreta, per aplicar-la, en compliment de les conseqüències que es deriven segons el Dret Canònic.

7.- Orientacions de la CEE sobre els llibres sacramentals parroquials ¹

Com ja vam informar al BOBT, 2010, pp. 321-326, la XCVa. Assemblea Plenària de la Conferència Episcopal Espanyola, de 23 d'abril de 2010, va aprovar un text orientatiu sobre els llibres sacramentals. El reproduïm aquí per tal de tenir-lo a mà al despatx parroquial.

La Iglesia, que ha sido adelantada en el moderno Derecho registral, tiene que seguir velando para asegurar la exactitud y conservación de sus Registros, así como para garantizar su función de dar la necesaria publicidad a los datos en ellos contenidos, y facilitar su acceso a quienes tengan un interés legítimo.

Los modernos medios de reproducción y comunicación facilitan sobremanera la posibilidad de falsificación de documentos o su manipulación, así como su difusión indiscriminada, con el consiguiente peligro de atentar contra la seguridad jurídica y el derecho a la intimidad de los fieles.

Uno de los derechos reconocidos a todos los fieles es el derecho a la protección de su propia intimidad (cf. c. 220). Por eso la Iglesia siempre ha procurado que los datos personales de los fieles que obran en su poder a través de los diversos libros parroquiales, fueran diligentemente custodiados y sólo se pudieran proporcionar a quienes tuvieran un interés legítimo en su conocimiento (cf. cc. 383, 384 y 470 CIC'17). Coincide en esto con la moderna sensibilidad que ha llevado a muchos países a crear las respectivas Agencias de Protección de Datos Personales.

Asegurar la permanencia e inalterabilidad de los datos, así como su oportuna confidencialidad, aconseja que los registros parroquiales se sigan llevando en los libros tradicionales. En efecto, no

¹ Atenció! Cal tenir molta cura a l'hora d'acceptar ofertes d'informatització dels llibres sacramentals. Encara que la Conferència Episcopal Espanyola només orienta i aconsella, les seves orientacions tenen el sentit d'avisar-nos per tal de no caure en el perill de què, un cop digitalitzats, els llibres siguin considerats "fitxers" i, per tant, estiguin sotmesos a la llei de Protecció de dades.

es seguro que los medios técnicos actuales garanticen la permanencia de los datos recogidos y editados por medios informáticos.² Además, la llevanza tradicional constituye una garantía ulterior para salvaguardar su genuina naturaleza, puesto que su informatización podría hacerlos susceptibles, en determinados casos, de calificarlos como ficheros, sujetos a una normativa estatal ajena a su verdadero carácter, que no sólo es jurídico e histórico, sino también pastoral.

Aunque sean muchos los celosos pastores que ya observen las cautelas pertinentes, la Conferencia Episcopal, ha considerado conveniente emanar las presentes Orientaciones de modo que se facilite a los párrocos unos criterios uniformes en un tema tan importante.

7.1.- De los libros sacramentales y sus responsables.

1. En cada Parroquia se han de llevar los libros sacramentales establecidos por el Derecho, al menos el de Bautismos, Matrimonios, Difuntos (cf. c. 535 § 1) y Confirmaciones (cf. I Decreto CEE, art. 5).
2. El encargado de los libros sacramentales parroquiales es el Párroco. El Párroco puede delegar esta función en un Vicario Parroquial. Para que otra persona distinta del Vicario Parroquial ostente esa responsabilidad deberá tener delegación escrita del Sr. Obispo o Vicario General.
3. Sólo las personas a las que se refiere el número anterior están legitimadas para firmar las partidas sacramentales.
4. Los libros sacramentales forman parte de los archivos parroquiales protegidos por lo establecido en el artículo I.6 del Acuerdo sobre Asuntos Jurídicos entre la Santa Sede y el Estado español, por lo que se puede denegar el acceso a cualquier autoridad civil no autorizada por el Ordinario.
5. Los libros sacramentales no son ficheros, en el sentido del artículo 3 b) de la Ley Orgánica 15/1999 de Protección de Datos de Carácter Personal, por lo que no hay que comunicar su existencia al Registro General de Protección de Datos.
6. Se aconseja vivamente que los libros parroquiales que en el momento de su cierre tengan una antigüedad superior a los cien años se depositen en el Archivo histórico diocesano, sin perjuicio de la propiedad, que seguirá siendo de la parroquia, y se acreditará mediante el correspondiente certificado, que se unirá al Inventario parroquial.

7.2.- De las anotaciones y notas marginales.

7. Las anotaciones en los libros sacramentales contendrán todos los datos previstos en la legislación tanto general como particular (cf. cc. 877, 895, 1121, etc.).
8. En el libro de Bautismos, en su caso, se efectuarán notas marginales en las que se haga constar la recepción de la Confirmación, y lo referente al estado de los fieles por razón del matrimonio, de la adopción, del orden sagrado, de la profesión perpetua en un instituto religioso y del cambio de rito (cf. c. 535 § 2).
9. En el libro de Matrimonios, en su caso, se efectuarán notas marginales en las que se haga constar, de forma sucinta, la convalidación, la declaración de nulidad o la resolución pontificia de disolución de matrimonio rato y no consumado.

² Atención a las ofertas de informatización-digitalización de los libros sacramentales. Aunque la C.E.E, sólo aconseja y orienta, sus consejos tienen sentido para no caer en el peligro de que, una vez digitalizados, los libros sacramentales sean considerados “ficheros” y, por tanto, estén sometidos a la ley de protección de datos.

7.3.- Llevanza de los libros.

10. Los libros, en soporte de papel, podrán ser libros ordinarios de registro, o bien editados con esta finalidad. En todo caso se excluyen los libros formados por impresos editados y cumplimentados por ordenador.
11. Es necesario que el Párroco dé comienzo y cierre a todo libro sacramental. Para darle comienzo debe señalarse este hecho brevemente en su primer folio, haciendo constar la fecha, los datos identificativos esenciales del Encargado del libro, número de páginas del libro, etc. Igualmente al darle cierre, pero en la siguiente página a la última escrita. En ambos casos se debe fechar, firmar y sellar la página correspondiente.
12. Los datos han de escribirse con rotulador de tinta líquida o pluma estilográfica, nunca con bolígrafos ordinarios o derivados.
13. Si al extender un extracto o certificado, no se conoce alguno de los datos solicitados, el espacio (también en el caso de notas marginales) no se debe dejar en blanco, sino cruzarse con una línea diagonal con el fin de evitar una eventual manipulación.
14. Si dentro de un libro se han dejado involuntariamente una o varias páginas en blanco, deben anularse cubriéndolas de lado a lado mediante una única raya en diagonal, con la misma finalidad expresada en el número anterior.
15. En el caso de que al inscribir, anotar, o certificar se haya cometido algún error material, no debe sobrescribirse o utilizar líquidos de borrar, sino invalidar la palabra o palabras incorrectas trazando una leve línea recta sobre ellas y delimitarlas entre paréntesis para, a continuación, indicar, siempre en nota a pie de página, la validez de la corrección con la palabra «Vale», firmando posteriormente la nota. En caso contrario podría ponerse en duda su autenticidad.
16. El documento sólo quedará validado con la firma manuscrita, legible, y el sello de la Parroquia.
17. Es aconsejable el uso de tinta de color para el tampón de sellado. Es necesario que la impronta del sello se superponga a una parte de la firma o del texto con el fin de prevenir posibles manipulaciones.
18. Los datos requeridos en los libros sacramentales han de ser cumplimentados con extrema diligencia, a mano y con letra clara y legible, incluyendo los correspondientes índices ordenados alfabéticamente por apellidos. Sólo estos manuscritos tienen valor oficial.
19. Para cualquier rectificación o alteración de partidas, sean errores, omisiones o cambios efectuados en el Registro Civil, se requiere la autorización del Ordinario. Cada cambio o alteración se hará constar en la partida consignando, al menos, la referencia del documento que acredite dicha modificación.

7.4.- Expedientes matrimoniales.

20. Todos los expedientes matrimoniales deben conservarse en el archivo parroquial. Una vez agrupados por años, han de numerarse correlativamente y, posteriormente, han de guardarse en cajas de archivo.
21. Las notificaciones recibidas con la indicación de haber sido cumplimentadas en su respectivo Libro de Bautismos, deben ser archivadas en el correspondiente expediente matrimonial, ya numerado en la forma descrita.

22. Las copias de los expedientes matrimoniales destinados a otras Diócesis se enviarán a través de la propia Curia diocesana, que será quien los transmita a la Curia de destino.

7.5.- Conservación y custodia de los libros.

23. Los libros parroquiales se custodiarán en el archivo parroquial, en un armario que proporcione las necesarias garantías de conservación y seguridad, y siempre bajo llave. Sólo el Párroco o su delegado tendrán acceso al armario.
24. En el caso de unidades pastorales formadas por diversas parroquias, los libros parroquiales podrán conservarse en el archivo de una de ellas, con el consentimiento del Obispo.

7.6.- Acceso y consulta de los libros.

25. Corresponde al Párroco o al delegado de acuerdo con lo establecido en el n. 2 expedir certificaciones o copias autorizadas de los asientos o anotaciones registrales referentes al fiel que las solicite.
26. Los certificados o extractos pueden extenderse bien escritos a mano o mecanografiados, pero siempre cumplimentados en el modelo propio de la Diócesis y validados por la firma del Párroco o del delegado de acuerdo con el n. 2, y por el sello parroquial. Los certificados que hayan de producir efectos fuera de la Diócesis han de ser legalizados por el Ordinario. En el caso de que vayan redactados en una lengua no oficial en la Diócesis de destino, se acompañarán de traducción al español.
27. Todos los fieles tienen derecho a recibir personalmente certificaciones o copias autorizadas de aquellos documentos contenidos en los libros parroquiales que, siendo públicos por su naturaleza, se refieran a su estado personal.
28. El interesado, salvo que sea conocido personalmente por el Párroco o el delegado conforme al n. 2, deberá acreditar documentalmente su personalidad, e indicar el fin para el que se solicita la certificación.
29. Podrán expedirse también certificaciones o copias cuando el interesado lo solicite a través del propio cónyuge, padres, hermanos, hijos o procurador legal. En estos casos el interesado deberá, además, indicar los datos identificativos del pariente o procurador y acreditarlos documentalmente.
30. No se expedirán certificaciones o copias autorizadas cuando no quede acreditado el interés legítimo y la personalidad del interesado y, en su caso, del familiar o procurador. Se ha de guardar copia del documento que acredite los referidos datos del interesado y del familiar o procurador.
31. Salvo que disponga otra cosa el Ordinario, la documentación relativa a los registros sacramentales de los últimos cien años ha de quedar cerrada a la libre y pública consulta, ya que es reservada por su propia naturaleza. A partir de esa fecha pasará a considerarse *documentación histórica*.
32. Las solicitudes de datos con finalidades genealógicas referidos a los últimos cien años sólo se atenderán cuando el interesado recabe datos sobre sus ascendientes directos hasta el segundo grado inclusive.
33. En ningún caso se debe permitir la consulta directa, manipulación, grabación o reproducción total o parcial de los libros sacramentales que se encuentren en las parroquias.

34. La microfilmación, digitalización, o cualquier otra iniciativa de tratamiento global o parcial del archivo requerirá la autorización escrita del Obispo.

35. Los libros parroquiales no podrán sacarse del archivo parroquial, salvo en los casos mencionados en el número 24.

Aviso. Cualquier duda sobre la oportunidad de extender certificados o copias autorizadas de los libros sacramentales habrá de consultarse con el Ordinario.

B) Sacraments

1.- El Baptisme.

BAPTISME D'INFANTS

Preparació

1. El rector, personalment o a través d'altres persones, ha de procurar que els pares ³ de l'infant que ha de ser batejat, i també els qui han d'assumir la funció de padrins, siguin degudament instruïts sobre el significat d'aquest sacrament i les obligacions que comporta (c. 851, 2).
2. Els pares tenen l'obligació de procurar que els infants siguin batejats dintre de les primeres setmanes del seu naixement. Per això, el més aviat possible, aniran a trobar el rector per demanar-li el sacrament per al seu fill i preparar-s'hi degudament (c. 867, 1) (Sínode Diocesà, 80). Si l'infant es troba en perill de mort, ha de ser batejat sense demora (c. 867, 2).
3. Per tal que un infant sigui batejat lícitament, cal que: els pares, o al menys un d'ells o el qui legítimament els supleixi, hi consentin; hi hagi esperances fonamentades que serà educat en la religió catòlica; si no n'hi ha cap, el baptisme ha de ser diferit un cop advertit el motiu als pares.
4. L'infant de pares catòlics, i fins i tot de no-catòlics, en perill de mort rep lícitament el baptisme, àdhuc contra la voluntat dels pares (c. 868). L'infant expòsit o trobat ha de ser batejat, si després d'una acurada investigació no en consta el baptisme (c. 870).
5. Tant com sigui possible, els fetus abortius, si viuen, han de ser batejats (c. 871). Quan hi ha dubtes sobre si algú està batejat, o si el baptisme ha estat conferit vàlidament, i el dubte persisteix després d'una investigació seriosa, el baptisme ha de ser-li conferit sota condició (c. 869, 1). Però en aquest cas, com en el dels batejats en una comunitat eclesial no catòlica (c. 869, 2), és aconsellable consultar prèviament la Vicaria General.

Celebració

El baptisme s'ha d'administrar segons el ritual prescrit en els llibres litúrgics aprovats, excepte en el cas d'una necessitat urgent, en el que cal observar només aquelles coses requerides per a la validesa del sacrament (c. 850), és a dir, l'ablució amb aigua vertadera acompanyada de les degudes paraules de la forma (c. 849).

El rector, a més dels pares i padrins, ha de procurar que no sigui imposat un nom aliè al sentit cristià (c. 855).

³ En el cas extraordinari de pares/mares adoptants homosexuals, pel bé del sacrament, només un/una hauria de figurar a l'acte litúrgic del Baptisme; l'altre no pot estar considerat ni com a "testimoni". Tanmateix caldria evitar fotos que "testimoniessin" la presència dels dos/dues.

Temps

Encara que el baptisme pot ser celebrat qualsevol dia, es recomana que ordinàriament se celebri els diumenges o, si és possible, la Vetlla Pasqual. Per a no multiplicar excessivament les celebracions baptismals i per tal que la comunitat parroquial pugui ser-hi present, s'ha de fixar, sobretot a les parròquies més grans, un calendari, encara que sigui flexible, de dies baptismals (Sínode Diocesà, 87)

Lloc

El lloc propi de la celebració del baptisme, fora d'un cas de necessitat o si una causa justa no aconsella altrament, és **l'església parroquial pròpia** (cc. 857-859). No s'han de permetre les celebracions particulars del Baptisme, és a dir, aquelles que estiguin motivades per interessos particulars al marge de la comunitat parroquial (Sínode Diocesà, 84)

Llevat del cas de necessitat o que l'Ordinari del lloc ho hagi permès per una causa greu, **està prohibit celebrar el baptisme a les cases particulars i als centres d'assistència sanitària** (c. 860). A ningú és permès de batejar en territori d'altre sense llicència deguda, ni tan sols si es tracta dels súbdits (c. 862).

Per acceptar el baptisme d'un feligrès que no sigui de la parròquia pròpia, cal que es compleixin aquestes condicions: 1) Que consti el consentiment per escrit de la parròquia pròpia. 2) Que els pares acreditin haver assistit a les reunions preparatòries. El millor seria que ho fessin a la parròquia d'origen.- Finalment, en aquests casos, es comunicarà a la parròquia pròpia el baptisme conferit.

Ministre

El ministre ordinari del baptisme és el bisbe, el prevere i el diaca (c.861). Amb tot, la seva administració és una de les funcions especialment confiades als rectors (c.530, 1).

En cas de necessitat urgent qualsevol persona que tingui intenció deguda pot administrar el baptisme, per això cal que especialment els rectors procurin que els fidels sàpiguen batejar com cal (c. 861).

Padrins i testimonis

En la mesura de les possibilitats, al que ha de ser batejat, ha de donar-se-li un padrí, al menys un (c. 872). Ha d'haver-hi **un padrí o una padrina**. Però **pot haver-hi un padrí i una padrina; no dos padrins o dos padrines** (c. 873). Aquest padrí o padrina ha de reunir totes i cadascuna de les condicions requerides pel dret canònic (Sínode Diocesà, 86) Les condicions són aquestes:

1. Que sigui designat pels pares del qui ha de ser batejat o pels qui els supleixen o, si falten aquells, pel rector o ministre i tingui l'aptitud i la intenció d'exercir aquesta comesa.
2. Que hagi complert setze anys. Però el rector o el mateix ministre, per una causa justa, pot admetre una excepció.
3. Que sigui **catòlic, confirmat i hagi rebut el sagrament de l'Eucaristia**, i mení una vida congruent amb la fe i la funció que ha d'assumir.
4. Que no estigui afectat per cap pena canònica.
5. Que no sigui el pare o la mare del qui ha de ser batejat (c. 874, 1).

Un batejat que pertanyi a una comunitat eclesial no catòlica pot ser admès en qualitat de **testimoni** de baptisme juntament amb un padrí catòlic (c.874, 2). Els no batejats no poden ser admesos ni com a padrins ni com a testimonis.

Anotació del baptisme conferit

1. El rector del lloc on se celebra el baptisme l'ha de consignar en el llibre dels batejats, esmentant-hi el ministre, els pares, els padrins i, si n'hi ha, els testimonis, el lloc i el dia de l'administració del baptisme, bo i indicant-hi també el lloc del naixement (c. 877, 1).
2. Si es tracta d'un fill de mare no casada, cal anotar el nom de la mare, si consta públicament la seva maternitat o ella mateixa ho demana espontàniament per escrit o davant de dos testimonis. També s'ha d'inscriure el nom del pare, si la seva paternitat és provada per algun document públic o per declaració seva feta davant el rector o dos testimonis. En aquests casos és convenient demanar la certificació civil de naixement o el llibre de família. Si no es prova, el batejat ha de ser inscrit sense cap indicació del nom del pare o dels pares (c. 877, 2).
3. En el cas de **fills adoptius** cal distingir entre els pares adoptius heterosexuals i els homosexuals. Als primers es pot aplicar el que prescriu el cànon 877, 3: "*Si es tracta d'un fill adoptiu, han de ser inscrits els noms dels pares adoptants... i els dels pares naturals*" (aplicant el cànon 877, 1 i 2) **En el cas que els pares adoptants siguin una parella homosexual**, consultada la Conferència Episcopal Espanyola -Assumptes jurídics- sobre l'anotació, o no, ens va contestar que només es pot inscriure en el llibre de baptismes com a pare o com a mare, a un d'ells o d'elles. L'altra part no hi pot figurar ni tant sols com a "testimoni". La raó és dedueix del que prescriu el c. 22: "*Les lleis civils a les quals remet el dret de l'Església han d'observar-se mentre no siguin contràries al dret diví, ni el dret canònic no disposi altrament*" Aquest és un cànon aplicable a la llei espanyola de "matrimoni entre persones homosexuals".
4. Sempre, en la inscripció, i sobretot en el lliurament de certificacions, cal procedir amb discreció per tal de no causar prejudicis, particularment als infants.
5. Si el baptisme no ha estat administrat pel rector de la parròquia ni essent-hi present, el ministre del baptisme, sigui qui sigui, ha d'informar el rector d'on fou administrat el baptisme, per tal que l'anoti segons les normes anteriors (c.878). El qui administra el baptisme ha de procurar que, si no hi ha padrí, hi hagi almenys un testimoni pel qual hom pugui provar la col·lació del baptisme (c. 875). Per comprovar la col·lació del baptisme, si no es perjudica ningú, és suficient la declaració d'un sol testimoni lliure de tota sospita o el jurament del propi batejat si va rebre el baptisme essent adult (c. 876).

Situacions especials

- a) *Pares creients amb poca pràctica religiosa*: El sacerdot, de forma comprensiva, acollidora i dialogant, intentarà suscitar en els pares la seva responsabilitat d'educar cristianament el seu fill
- b) *Pares catòlics casats canònicament, divorciats civilment i casats altra vegada civilment, o altres situacions que no tenen sortida legal canònica*: Després d'acollir aquests pares i dialogar amb ells, un cop aclarida la seva situació cristiana i familiar, si el rector creu que hi ha garanties suficients de què l'infant serà educat cristianament, es pot concedir el Baptisme, prèvia preparació i amb el compromís dels padrins d'ajudar els pares en l'educació futura. Cal, doncs, evitar l'escàndol i intentar que el fet del Baptisme sigui una ocasió perquè els pares s'apropen a la parròquia
- c) *Pares catòlics casats només civilment o que no tenen cap vincle institucional*: Cal acollir-los també i dialogar sobre la seva situació, ponderant amb calma els motius pels quals demanen el baptisme i la sinceritat de les garanties sobre la futura educació del fill. Si les motivacions no són sòlides i les garanties insuficients –si més no per part dels padrins– no es deuria bate-

jar. Cal fer-los entendre, però, que no es tracta de cap sanció per no estar casats canònicament o una coacció per a que ho facin, sinó de reconèixer que la seva petició, al menys momentàniament, no és “madura” i que és convenient seguir dialogant. Si els pares optessin per casar-se canònicament, s’hauria d’evitar la celebració conjunta dels dos sacraments.

- d) *Pares no catòlics*: Aquest cas necessita un discerniment més clar dels motius de la seva petició. A més a més, les garanties de la futura educació del batejat en la fe haurien de ser molt clares. D’altra manera no es podria batejar.

Baptisme d’infants, fills de pares cristians orientals no catòlics.

La presència entre nosaltres, cada cop més nombrosa, de famílies orientals, fa que sigui freqüent la petició de serveis pastorals per part de persones que pertanyen a esglésies cristianes orientals no catòliques. Per tal de saber com procedir en aquests casos, convé consultar els documents de la CEE. “*Orientaciones pastorales para la atención pastoral de los Católicos Orientales*”, de 17-21 de novembre de 2003, i “*Orientaciones sobre el modo de proceder cuando cristianos orientales no católicos piden servicios pastorales a la Iglesia Católica en España*” que ha elaborat el Secretariat de la Comissió Episcopal de relacions interconfessionals de la CEE.

Aquí destaquem algunes disposicions que fan referència al Baptisme d’infants, fills de pares cristians orientals no catòlics.

- a. Els fills de pares cristians orientals no catòlics poden rebre el baptisme lícitament, si els pares o un d’ells, o la persona que legítimament està en el seu lloc, ho demana i li és física o moralment impossible accedir al seu ministre propi.
- b. L’administració del baptisme per part d’un ministre catòlic a un fidel oriental no catòlic, en les condicions assenyalades abans, **no pot inscriure’s en el llibre de baptismes de la parròquia catòlica**; el que s’ha de fer és un certificat que es lliurarà als pares de l’infant i comunicar el fet al Secretari General del Bisbat, el qual l’inscriurà en un llibre de Baptismes especial que guardarà a l’arxiu.
- c. Si els pares cristians orientals no catòlics demanen el baptisme per al seu fill amb la intenció que sigui considerat catòlic i educat en la fe catòlica, caldrà que facin la petició per escrit i que, també, presentin un certificat del seu propi baptisme; d’aquesta manera es determinarà posteriorment la adscripció de l’infant batejat a l’església “sui iuris”. **El bateig serà inscrit al llibre de baptismes de la parròquia catòlica, fent constar que el batejat pertany a l’església “sui iuris”**. Si és possible, el ministre d’aquest baptisme haurà de ser un sacerdot catòlic oriental i, a la mateixa cerimònia, farà també la Crismació (Confirmació) i l’Eucaristia, com es fa a totes les Esglésies Orientals.
- d. La certificació d’un baptisme en qualsevol església oriental no catòlica inclou la Confirmació en la mateixa data i lloc que el Baptisme, encara que no es digui explícitament.

BAPTISME D’ADULTS

El Servei Diocesà per al Catecumenat va preparar un “*Expedient d’Iniciació Cristiana d’Adults*” (Sínode Diocesà, 90) per atendre aquelles persones que no van ser batejades en la seva infància i ho demanen més tard (a partir de l’ús de raó). Cal fer tot un procés de preparació i inscripció com a catecúmens mitjançant un “*ritu d’ingrés*”, primer, i un “*ritu d’elecció*” després, essent inscrits als llibres corresponents (inscripció, elecció) que es guardaran a la Secretaria General del Bisbat. Per la

qual cosa, **s'enviarà al Delegat del Catecumenat la corresponent notificació.**⁴ Acabada la seva formació (dos anys litúrgics -d'Advent a Pasqua-), d'acord amb el programa establert, el catecumen podrà rebre els sacraments de la Iniciació Cristiana, segons el *Ritual de la Iniciació Cristiana d'Adults*, i ser enregistrarat en els llibres parroquials.

Baptisme i 1ª Comunió

Cada any és més freqüent trobar-nos amb el fet que nens i nenes sense batejar participen en els mateixos grups de catequesi preparatòria de la Primera Comunió en què ho fan els nens ja batejats. Evidentment, no podran participar dels sacrament del cos i Sang del Senyor, si, prèviament, no reben el Baptisme.

La iniciació cristiana dels nens en edat catequètica té el tronc comú de referència en el catecumenat d'Adults; per això el model de la seva iniciació cristiana ha de ser la que es descriu al Ritual d'Iniciació Cristiana d'Adults (RICA) del que han de fer-s'hi les adaptacions per a un catecumenat de nens. Especialment s'haurà de tenir en compte la gradualitat, que expressa la dimensió maternal de l'Església que acull i acompanya i la condició dels destinataris, en concret, l'edat i la seva situació.

En concret, el RICA contempla quatre temps successius: a) "Pre-Catecumenat" o primera evangelització, b) "Catecumenat" destinat a la catequesi integral. c) "Il·luminació i purificació quaresmal" per proporcionar una preparació espiritual més intensa. d) "Mistagogia" o nova experiència dels sacraments i de la comunitat

Els ritus són com a graus, passos, o portes que han de marcar els moments culminants o nuclears de la iniciació, mitjançant els quals el catecumen anirà avançant, travessant portes, pujant escales, per dir-ho així. Els ritus són aquests: a) Admissió al Catecumenat. b) Ritus penitencials. c) Celebració dels sacraments de la iniciació cristiana.

La forma pràctica de procedir es farà segons aquests passos:

- a. L'administració del sacrament del Baptisme a nens i nenes en edat escolar no es farà de manera ràpida o amagada
- b. El Baptisme i la 1ª Comunió podrà fer-se en una mateixa celebració. Però no es obligatori fer-ho conjuntament.
- c. En cas de fer-ho separadament, no hi haurà un espai de temps molt gran entre el Baptisme i la Primera Comunió

2. La Confirmació

Lloc

El lloc habitual de la celebració és l'església catedral o l'església parroquial. Per la dimensió de catolicitat que comporta la gràcia de la Confirmació, que vincula més estretament el batejat a la missió de l'Església, pot ser bo agrupar els candidats de diverses parròquies en una mateixa celebració, principalment quan els confirmands són de la mateixa població o els de cada parròquia són molt pocs (*DPS*, n. 142)

Padrins

Sobre els padrins de Confirmació cal recordar que s'han d'observar els mateixos criteris que hem exposat per als padrins de Baptisme.

⁴ A la Secretaria General del Bisbat hi ha impresos-model, tant de l'Expedient de la Iniciació Cristiana d'Adults, com de les comunicacions que cal fer al Bisbat (inscripció en el *Llibre dels Catecúmens* i en el *Llibre dels Elegits*)

Preparació i celebració

1. Al nostre Bisbat, de forma ordiària, hi ha dues vies per accedir a la Confirmació:
 - A) Tres anys de catequesi sobre els sagraments de la Iniciació Cristiana, després de la Primera Comunió, rebent la Confirmació el darrer curs de l'etapa educativa de Primària (12 anys).-
 - B) Inscripció al primer curs de l'etapa educativa d'ESO, i fer –al menys– dos anys de preparació catequètica.

Nota: Els adolescents i adults, però, no batejats, que demanen la confirmació, a més de la catequesi habitual de les dues modalitats anteriors, han de seguir l'itinerari catecumenal segons *el Ritual de la Iniciació Cristiana d'Adults*.
2. El sagrament de la confirmació s'ha de rebre normalment en la pròpia parròquia. Seria bo, no obstant, que algunes parròquies veïnes s'agrupessin celebrant-s'hi de manera rotatòria, sense que cap en quedi exclosa (Sínode Diocesà, 97)
3. La Confirmació es diferirà, previ un diàleg pastoral amb el confirmand i, si convé, amb els seus pares, quan es doni una important carència de formació i d'interès amb la militància cristiana (Sínode Diocesà, 95)

Proposta de Confirmació d'adults

És una proposta adreçada a:

- Joves que no es van confirmar al seu temps
- Parelles que es preparen per al matrimoni i encara no estan confirmats (c. 1065 §3)
- Persones a qui s'ha proposat ser padrí o padrina de Baptisme o de confirmació
- Altres persones adultes que entren en relació amb les comunitats parroquials per diversos motius (per exemple, pares dels infants de la 1ª Comunió, etc.) o que ja hi participen però no estan confirmats.

Les parròquies comunicaran al Servei Diocesà del Catecumenat les peticions; aquest els enviarà les catequesis que han de seguir (5) para la seva preparació.

La celebració es farà a la Catedral la vigília de la Pentecosta (30 de maig)

3. La Penitència.

Facultat d'oïr confessions

Tenen la facultat d'oïr confessions els preveres del clergat secular residents en la Diòcesi que ja la tenien fins al moment actual. També la tenen en tot el territori de la Diòcesi, els preveres membres d'instituts religiosos o de societats de vida apostòlica que resideixen de manera habitual en la Diòcesi que tinguin, rebuda del superior competent, la facultat a la que es refereix el cànon 969, 2

Absolució col·lectiva

En referència a l'absolució "col·lectiva", és a dir, impartida a diversos penitents alhora sense una confessió individual prèvia i amb caràcter general, el Sr. Bisbe jutja que no concorren en el nostre bisbat les condicions requerides al cànon 961; per la qual cosa la forma ordinària de reconciliació sacramental, que ha de facilitar-se per tots els mitjans als fidels, és la confessió individual en les dues formes determinades en el Ritual.

4. L'Eucaristia.

Facultat de celebrar

Tots els sacerdots tenen facultat de celebrar dues Misses el mateix dia, amb causa justa. Els rectors i responsables de les esglésies, amb causa justa, poden celebrar tres Misses els diumenges i festes de precepte. (c. 905, 2). Qualsevol altra circumstància, requereix un permís personal del Sr. Bisbe.

El lloc propi per a les Primeres Comunions

El lloc propi per a les celebracions eucarístiques en les quals es rep per primera vegada la Sagrada Comunió és la pròpia parròquia. (Sínode Diocesà, 112)

Missa pro populo

D'acord amb el cànon 534, i segons Decret de la Congregació per al clergat del 25-VII-1970 (AAS, 63 [1971] 943-944), el sacerdot amb cura d'ànimes "quan ha pres possessió de la parròquia, està obligat (c. 534,3) a aplicar la Missa pel poble a ell confiat, tots els diumenges i festes que siguin de precepte a la Diòcesi. Un rector amb vàries parròquies al seu càrrec, només té obligació d'aplicar una sola Missa per tots els fidels a ell encomanats.

Estipendis

L'estipendi de la Missa està fixat per la Província Eclesiàstica Tarraconense en 10 euros. Els sacerdots que celebren dos o més Misses en un mateix dia, en virtut del cànon 951, poden rebre estipendi per la segona o tercera Missa, aplicant per la intenció del Sr. Bisbe, o per la intenció particular, de tal manera que donin comptes i lliurin l'estipendi al Bisbat a favor del Fons Diocesà de Compensació del Clergat. Recordem que s'ha constituït un "fons diocesà d'intencions de Misses" que intenta ajudar tots aquells sacerdots diocesans que no disposin de suficient nombre d'intencions amb estipendi per a la celebració de la Missa diària.

En el cas que els oferents, prèviament i explícitament advertits, s'avinguin lliurement al fet que les seves almoines siguin acumulades junt amb d'altres per a la celebració d'una sola missa, serà lícit satisfer aquestes ofrenes amb un única missa, aplicada per la intenció "col·lectiva". Aquesta modalitat, que és una excepció de la llei canònica, és permesa no més de dos cops per setmana (Decret de la Congregació per al Clergat "Mos iugiter", de 22 de febrer de 1991). En aquest cas el prevere només pot rebre l'equivalent al donatiu (estipendi) d'una almoina establerta. [Cfr. Decret dels Bisbes de les províncies eclesiàstiques de Tarragona i Barcelona, de 7 de setembre de 2006; BOBT, 2006, pp. 624-626]

Dejuni eucarístic i iteració de la comunió

Una hora abans de combregar, cal abstenir-se de prendre qualsevol aliment i beguda, exceptuant-ne l'aigua i les medicines. Aquesta disposició no afecta els ancians, malalts i els qui els atenen. (c. 919, 1)

El sacerdot que celebra la Santa Missa dos o tres vegades el mateix dia, pot prendre algun aliment abans de la segona o tercera Missa, encara que no hagi passat una hora. (c. 919, 2)

El cànon 917 autoritza a rebre una segona vegada la sagrada Comunió el mateix dia quan se celebra l'Eucaristia, excepte en el cas de l'administració del Viàtic (c. 921,2); l'expressió "iterum" cal entendre-la, segons la interpretació autèntica, com solament una segona vegada el mateix dia.

Exposició del Santíssim Sagrament i reserva eucarística

Els cànons 941-943 estableixen les normes sobre l'exposició del Santíssim, tant amb el copó com amb la custòdia. L'exposició es pot fer de manera habitual a les esglésies i oratoris en els que està

permès de tenir reservada la Santíssima Eucaristia, complint les disposicions litúrgiques (*Ritual de la Sagrada Comunió i del culte a l'Eucaristia fora de la Missa*).

Tanmateix, es recorda que:

- a) El ministre de l'exposició del Santíssim Sagrament i de la benedicció eucarística és el sacerdot o el diaca; en circumstàncies peculiars, només per a l'exposició i la reserva, però sense la benedicció, ho són l'acòlit, el ministre extraordinari de la Comunió o una altra persona designada per l'Ordinari del lloc (c. 943)
- b) Durant l'exposició del Santíssim Sagrament no es permet la celebració de la Santa Missa a la mateixa església o oratori (c. 942,2)
- c) Durant l'exposició, les pregàries, cants i lectures han d'organitzar-se de manera que els fidels, amb esperit d'oració, lloïn Crist el Senyor.
- d) Si hem de tenir cura en la custòdia del patrimoni artístic, totes les mesures seran poques en la custòdia del Santíssim Sagrament. Els rectors de esglésies o capelles i tots aquells qui tinguin encomanada la seva custòdia, han de procurar que la clau del sagrari en què és reservada la Santíssima Eucaristia es guardi amb la màxima diligència (c. 938,5).
- e) Així mateix cal guardar en un copó o recipient les Hòsties consagrades, en quantitat suficient per a les necessitats dels fidels, i renovar-les sovint un cop consumides degudament les anteriors (c. 939)

Ministres extraordinaris de la Comunió

Els fidels designats pel Rector per administrar habitualment la Sagrada Comunió han de tenir una **autorització escrita de l'Ordinari del lloc**. Els qui ja la tenen han de sol·licitar la pròrroga un cop finalitzat el trienni corresponent.

Tant en el cas que la Comunió sigui repartida pel sacerdot o diaca o per un ministre extraordinari, instrueixi's als fidels que prefereixen rebre-la a la mà sobre el mode digne en què ha de realitzar-se, el qual ha de manifestar que la Comunió "és rebuda" i acollida, evitant el que aparegui que cadascú se la subministra personalment

5. El Matrimoni

Lloc

Segons el cànon 1115, els casaments s'han de celebrar en la parròquia on un dels contraents té el domicili o el quasidomicili o ha residit durant un mes; per celebrar-los en un altre lloc es requereix llicència de l'Ordinari propi. Per poder celebrar un matrimoni en una capella privada cal la llicència de l'Ordinari del lloc (c. 1228)

Celebrant i testimonis

Segons el c. 1108, §1 "*només són vàlids aquells matrimonis que se celebren davant l'Ordinari del lloc o del Rector o d'un sacerdot o diaca delegat per un d'ells, i davant de dos testimonis*". Es tracta de dos testimonis "comuns", és a dir, capaços de testificar sobre el matrimoni celebrat. La seva presència ha de ser simultània, moral i física o corporal. No cal res més que aquesta capacitat humana de testificar sobre l'acte realitzat. En aquest sentit, el *Directori per a l'aplicació dels principis i normes sobre l'ecumenisme* (PCCF, 9 de juny de 1993) explícitament senyala que una persona pertanyent a una església oriental pot ser testimoni d'un matrimoni en una església catòlica i vi-

ceversa. Igualment, els membres d'altres esglésies o comunitats eclesials poden ser testimonis en una celebració de matrimoni en una església catòlica i viceversa.

Expedient

En relació a la tramitació de l'expedient matrimonial, tot recordant un cop més els criteris i pautes aprovades per la Tarraconense el 3 de maig de 2001, publicats al nostre Butlletí Oficial (Any 2001, pp. 865-868) ⁵, ara fem les recomanacions següents:

Documentació i formalització

Partides de Baptisme

Dels dos contraents actualitzades i legalitzades si són de fora de la Diòcesi. Si estan batejats a la mateixa parròquia i no cal remetre l'expedient fora de la Diòcesi, és suficient l'anotació clara del llibre, foli i data. Caldrà tenir una cura especial en el cas que algun contraent hagi estat batejat a l'estranger.

Verificació de solteria

A les parròquies petites on gairebé tothom es coneix podria ser suficient la declaració de dos testimonis i les proclames. Quan no siguin prou coneguts caldrà afegir un certificat civil de solteria. Les proclames sempre són obligatòries. Si per algun motiu no es poden realitzar, és requereix la dispensa de l'Ordinari

Dades del naixement.

N'hi ha prou amb les fotocòpies del llibre de família o d'una partida de naixement.

Comunicació al jutjat

Segons escrit de la Secretaria General de la CEE, de 14 de gener de 2008, l'Església només està obligada a comunicar al jutjat la celebració del matrimoni canònic, però no a col·laborar en la recollida de dades per a l'Institut Nacional d'Estadística (INE). És per això que no estem obligats, més bé hauríem d'abstenir-nos, a utilitzar uns nous impresos que, entre altres dades que es sol·liciten, figura la nova denominació de "cònjuge A" i "cònjuge B".

També cal recordar l'Art. Vè de l'Acord entre l'Estat Espanyol i la Santa Seu sobre assumptes jurídics. Es refereix a la comunicació al jutjat i diu així: "Inmediatamente de celebrado el matrimonio canónico, el sacerdote ante el cual se celebró entregará a los esposos la certificación eclesiástica con los datos exigidos para su inscripción en el Registro Civil. Y, en todo caso, el Párroco en cuyo territorio parroquial se celebró el matrimonio, en el plazo de cinco días, transmitirá al encargado del Registro Civil que corresponda el Acta de Matrimonio canónico para su oportuna inscripción, en el supuesto de que ésta no se haya efectuado ya a instancia de las partes interesadas"

Situacions especials.

a.- Divorciats

Els divorciats d'un matrimoni civil, han de presentar, també, un certificat literal de matrimoni civil amb l'anotació del divorci, i una declaració jurada de tenir resoltes les obligacions naturals d'aquesta unió. S'enviarà còpia al Bisbat i es concedirà llicència segons el cànon 1071

⁵ Els apartats dels que se'n parla són aquests: 1.- On es pot fer l'expedient ? 2.- Expedient dels nuvis que es casen a la mateixa parròquia on fan l'expedient. 3.-Expedient dels nuvis que es casen a una altra parròquia del nostre Bisbat. 4.- Expedient dels nuvis que es casen en una parròquia fora del nostre Bisbat o que, provinents d'una altra diòcesi, es casen en una parròquia d'aquí. 5.- Mitjos expedients de nuvis que són de parròquies diferents del nostre Bisbat i que han de contreure matrimoni en el mateix bisbat. 6.- Mig expedient d'un nuvi o núvia que ha de contreure matrimoni fora del nostre Bisbat o que, provinent de fora, l'ha de contreure al nostre Bisbat. 7.- Notes marginals dels matrimonis. 8.- Arxiu de l'expedient una volta celebrat el matrimoni. 9.- A l'hora de complimentar l'expedient. 10.- La declaració dels testimonis per a la validesa i la licitud del matrimoni. 11.- La declaració dels nuvis.12- Les proclames o amonestacions.

b.- Cristians no catòlics.

Cal la partida de Baptisme de la seva Església i el certificat de solteria civil. Si són de l'estranger, els documents s'han de traduir a l'espanyol per algun organisme oficial (ambaixada, consolat, etc.). Es faran les declaracions pròpies d'un matrimoni mixt i el rector sol·licitarà la dispensa en carta adreçada al Sr. Vicari General.

c. Nul·litat de matrimoni anterior.

Revisar si s'ha fet l'anotació marginal a la partida de Baptisme, tant del matrimoni anterior com de la nul·litat. Si fos el cas que es prohibís accedir a noves núpcies sense llicència de l'Ordinari, caldrà gestionar aquesta llicència. És molt important comprovar si a la partida del matrimoni anterior en el Registre Civil està anotada la nul·litat o un divorci paral·lel.

d. Impediment de consanguinitat.

Afecta només fins als cosins germans. Amb les partides de Baptisme dels dos es veu el vincle que hi ha; no cal, doncs, elaborar un arbre genealògic. Es tramet la sol·licitud de dispensa de l'impediment al Sr. Vicari General que fallarà, si fa el cas, donant-ne l'autorització

e. Menors d'edat

Si el nuvi té 16 anys i la núvia 14 no hi ha impediment canònic. No obstant, a efectes civils, donat que no poden celebrar-se matrimonis de menors de 18 anys sense obtenir la dispensa del Jutge de 1ª Instància (art. 48 del Codi Civil) o hagin obtingut l'emancipació dels seus pares (és necessari que consti l'anotació en la partida literal de naixement) serà necessari enviar al Bisbat aquesta documentació per concedir la llicència de matrimoni.

f. No batejats

Poden ser fidels d'una altra religió no cristiana, o simplement no batejats. En ambdós casos hi ha impediment de "disparitat de cultes". En aquests casos cal demanar un document de solteria i realitzar les declaracions que figuren en els expedients matrimonials... cerciorant-se que es fan amb sinceritat, donat que sovint pertanyen a grups, la moral dels quals és molt diferent a la nostra. Es farà la sol·licitud de dispensa de l'impediment al Sr. Vicari General, enviant la documentació, el qual fallarà, si fa el cas, autoritzant el matrimoni.

Respecte a aquells que vulguin rebre el Baptisme per contraure matrimoni vàlid amb un catòlic, cal seguir el criteri pastoral exposat en el decret de constitució del Catecumenat (Butlletí Oficial del Bisbat, 2002, pp. 575-580)

1. S'iniciarà el procés per a l'admissió al Catecumenat, un cop acceptada la serietat de les seves motivacions
2. Posteriorment, es convidarà el catecumen a contraure matrimoni canònic amb dispensa de disparitat de cultes (*Comm.* 9 -1977- 633; c. 1086, 2) essent l'expressat desig del catecumen d'abraçar la fe catòlica "causa justa" suficient per a concedir aquesta dispensa (c.1125)
3. El matrimoni se celebrarà segons el ritu establert a *l'Ordo celebrandi matrimonium inter partem catholicam et partem catechumenam* (Typis Polyglottis Vaticanis 199, editio typica altera, cap. IV, p. 56-64)
4. El catecumen vàlidament casat amb part catòlica, especialment lligat a l'Església per una pertinença incoativa a ella (c.206,1), podrà així exercir el dret que li confereix el seu particular status jurídic-canònic de ser convenientment iniciat al misteri de Crist fins arribar a la maduresa cristiana amb la recepció dels sagraments de la Iniciació Cristiana: el Baptisme i la Confirmació (cc.225,1; 759) i l'Eucaristia (c.847)

g. Convé que els expedients dels estrangers es facin conjuntament a la parròquia i a la cúria diocesana.

Si algun dels contraents és de nacionalitat estrangera, a l'hora de fer l'expedient, cal assegurar-se si és o no catòlic, si ha estat casat pel civil o hi ha alguna altra circumstància especial. El matrimoni entre una part catòlica i una altra no catòlica necessita la dispensa de l'impediment de "disparitat de cultes" si la part no catòlica no és batejada (c. 1086) o la llicència si es tracta d'un "matrimoni mixt", és a dir, si una part és batejada però no està en comunió plena amb l'Església catòlica (c.1124-1129) Es donen casos en els dos sentits (estrangers catòlics i no catòlics) Caldrà, doncs, tenir molta cura amb la documentació presentada, perquè el matrimoni canònic, aquí, té efectes civils. Per als estrangers es demanarà:

- 1) Permís de residència a Espanya o certificat de lliure circulació si és membre de la U.E.
- 2) Partida de naixement amb el número d'identificació.
- 3) Si és catòlic, atestat de llibertat i solteria, atorgat per la diòcesi de procedència. Si no és catòlic, certificat de solteria civil, atorgat pel Registre Civil on hagi residit anteriorment.
- 4) Declaració supletòria, si fa el cas i amb dos testimonis, sobre el seu estat de llibertat.
- 5) Si és cristià, Partida de Baptisme legalitzada.
- 6) Aquesta documentació haurà d'estar traduïda per traductors oficials de l'ambaixada o consolat corresponent

h. Complimentació de dades i signatures

A l'expedient s'han de complimentar totes les dades dels contraents. S'ha de fer la preparació al matrimoni i les proclames. Les declaracions dels contraents i dels testimonis s'han de signar davant el prevere o diaca, el qual signarà i posarà el segell parroquial

C.- Exèquies i funerals

1.- Normativa de l'Església universal

La normativa de l'Església universal és prou clara: Les exèquies per a qualsevol fidel difunt generalment han de celebrar-se en l'església de la pròpia parròquia (C. 1177 §1)

Es permet a qualsevol fidel, o a aquells a qui correspon de tenir cura de les exèquies del fidel difunt, d'escollir una altra església per al funeral, amb el consentiment del Rector i havent-ho comunicat al rector del difunt (C. 1177 §2)

2.- Normes diocesanes

La celebració exequial ha de ser veritablement fruit de la col·laboració del rector i de la família del difunt. Per això s'ha d'evitar que les empreses funeràries siguin intermediaris entre la parròquia i la família, com si l'enterrament no fos altra cosa que un servei cívic o social (Sínode Diocesà, n. 163)

En les exèquies s'ha de tenir molta cura de les homilies, donada la seva importància temàtica i la que resulta de l'auditori peculiar que, freqüentment les escolta. S'ha d'evitar l'elogi fúnebre; tanmateix pot ser convenient al·ludir breument al testimoni cristià del difunt (Sínode Diocesà, n. 165)

La celebració exequial ha de ser sempre digna i igual per a tots (Sínode Diocesà, n. 166)

A la nostra diòcesi de Tortosa, el Sr. Bisbe –Mons. Enriquer Benavent Vidal- ha disposat aquestes normes pràctiques:

- a. De forma ordinària, la celebració de les exèquies s'ha de fer a la pròpia parròquia i amb celebració de la Missa exequial.
- b. El rector parroquial, un cop avisat, convé que faci una visita privada a la família del difunt i, si és possible, fer una pregària
- c. Al tanatori, excepte en els casos autoritzats expressament pel Sr. Bisbe, no es faran celebracions exequials amb Eucaristia. Al tanatori, sí que es podrà fer una celebració de la Paraula de Déu. Tot i això, en aquest cas, s'hauria d'invitar la família del difunt a participar, més endavant, en una Missa a l'església, perquè no seria una celebració completa sense la celebració del Misteri Pascual de Jesucrist, és a dir, del misteri de la seva mort i resurrecció.

La caritat pastoral sí obliga el rector a atendre espiritualment els seus feligresos, sobretot acompanyant-los en els moments de dolor, de la malaltia i davant la pèrdua d'una persona estimada. Per això, la caritat pastoral sí obliga el Mossèn a cuidar molt les celebracions al tanatori quan veu motius per no fer-ho al temple parroquial. Cap prevere o diaca pot ser obligat a celebrar al tanatori. Els motius per fer alguna excepció han de ser jutjats per l'Ordinari del lloc. La incineració, i la urna amb les cendres, rep el mateix tractament que el taüt amb el cadàver.

D.- Normativa sobre el patrimoni cultural i artístic

1.- Consells per a l'ús i manteniment dels edificis de les esglésies

És palès que hi ha un interès desmesurat a fer obres a l'interior de les esglésies per canviar o millorar l'ornamentació i es deixa de banda la reparació de problemes fonamentals que afecten o poden afectar l'estructura de l'immoble. És per això que aquests immobles han de rebre un ús i un manteniment adequats per conservar i mantenir les condicions inicials de seguretat, habitabilitat i funcionalitat exigides normativament.

S'aconsella, doncs:

- Fer operacions de neteja dels excrements que deixen les aus en les cobertes i campanars
- Fer un repàs periòdic de les teulades dels immobles de les parròquies
- Mantenir l'estanquitat dels immobles, a les inclemències climatològiques i a l'agressivitat de l'entorn, procurant que la vegetació no arrelhi en els paraments de façana i cobertes i que les aus no niïn en els interiors dels edificis
- Reparar la instal·lació elèctrica

2.- Conservació del tresor artístic i arxius

2.1.- Conservació.

S'ha d'atendre amb molta diligència la conservació del tresor artístic i bibliogràfic històric, tenint-ho degudament guardat, en un lloc digne i ben presentat (pensant en possibles investigadors), ventilat i sense humitats i amb la instal·lació elèctrica que compleixi la normativa vigent. Per prevenir possibles robatoris o subtraccions, convé insistir en tenir cura de les mesures de seguretat.

2.2.- Inventari.

És necessari tenir sempre actualitzats els Inventaris del Patrimoni, amb una descripció que permeti la seva fàcil identificació. Seria de gran utilitat tenir gravat en CD-R aquest patrimoni, en-

viant una còpia al Bisbat. Aquesta cura s'ha de tenir, sobretot, en ermites i santuaris sense vigilància, ubicats fora de la població.

2.3.- Concentració d'arxius.

En les parròquies on no resideix el mossèn, si es veu que l'arxiu parroquial no té prou garanties de seguretat es pot optar, sobretot si són llibres de més de 100 anys, de portar-los a l'arxiu diocesà; si més no de guardar-los en la parròquia on resideix el mossèn. En aquest cas s'ha de comunicar a aquesta Delegació el trasllat omplint l'expedient preparat per aquest trasllat. En tot cas mai es permetrà ser guardats en dependències no eclesials.

3.- Actes culturals en els temples

El temple té una finalitat estrictament religiosa i, per tant, el cc. 1210 i 1220 prohibeix en ell tot el que no estigui en consonància amb la santedat del lloc. Excepcionalment es podran fer concerts i exposicions si s'observen les normes següents:

3.1.- Concerts en temples o locals parroquials

- a) Els organitzadors sol·licitaran per escrit el corresponent permís al Rector que, si ho creu oportú, també demanarà la corresponent autorització al Bisbat
- b) Abans de programar un concert, el Rector ha de revisar les peces, tant corals com musicals, que s'interpretaran i, també, la coral o grup que ho farà. La música, o cant, que s'interpreti ha de ser música sacra o religiosa cristiana, o aquella que ajudi a elevar l'esperit humà i cristià. La música d'orgue gaudirà de tractament privilegiat.
- c) La programació respectarà els horaris de culte de la parròquia o el usos del local.
- d) Els organitzadors dels concerts es comprometran per escrit a donar una retribució econòmica en concepte de despeses de personal, neteja, consum elèctric, aigua, reordenació del temple, danys eventuals que poden produir-se i cobertura de responsabilitat civil

3.2.- Exposicions en temples o locals parroquials

Sempre s'ha de demanar permís a la Delegació Diocesana, exposant el motiu de l'exposició, el material que es vol exposar, els horaris, els preus de la visita i la durada de l'exposició.

4.- Arxiu

- a. El responsable de l'arxiu sempre deixarà treballar als investigadors, els quals s'acomodaran als horaris prefixats
- b. No es podrà treure cap document de l'arxiu
- c. Es permetrà fotografiar el document de treball si hi ha un compromís de no lucrar-se i fer còpies. Les fotos seran sense flas i només podran fer-se de documents solts, tenint en compte l'apartat g)
- d. Podran microfilmarse, en les mateixes condicions, els documents que facin referència al treball d'investigació.
- e. Tant per fotografiar com per microfilmarse s'haurà de demanar permís a la Delegació Diocesana del Patrimoni Cultural i Artístic
- f. No es permetrà microfilmarse tot l'arxiu, ni un volum sencer, o un llibre de protocols si no és per a ús del mateix arxiu.

- g. Es recorda als investigadors l'obligació de dipositar en l'arxiu un exemplar de les publicacions per les quals hagin usat fons documentals de l'arxiu, així com lliurar els clixés de les fotografies i microfilms.
- h. La recerca a l'arxiu històric té una taxa de 60 €, com en el cas de la recerca a l'arxiu històric diocesà (Cfr. Decret episcopal de 8 de gener de 2010)
- i. És important recordar, també, el que s'ha dit al núm.7 d'aquestes disposicions a recordar, referent a qui pot accedir a les dades dels arxius parroquials i el límit de 100 anys per a terceres persones.

5.- Fotografies

- a. No es permetrà fotografiar l'interior artístic del temple o de quelcom que faci referència al temple.
- b. Si es demana permís a la Delegació del Patrimoni Cultural i Artístic, es comunicaran als interessats les condicions gràfiques i econòmiques.

6.- Préstec de peces artístiques per a exposicions o reparacions

- a. Les peces poden ser pictòriques, escultòriques, d'orfebreria, bibliogràfiques o vestimenta.
- b. Si el motiu del préstec és la reparació, aleshores es fotografiarà l'objecte, després se signarà el corresponent document de préstec, especificant les reparacions que s'han de fer, qui les farà i el temps aproximat, tot amb el vist-i-plau de la Delegació Diocesana. Una vegada feta la reparació, al tornar-se cal comprovar com s'ha fet la restauració. Cal posar especial atenció per procedir al daurat o abrillantar peces d'orfebreria, perquè algunes intervencions s'estan realitzant en l'actualitat sobre "plata vella" estan deteriorant de manera greu calzes, copons, creus...
- c. **Molt important!** *Si el préstec es fa amb motiu d'alguna exposició, tant amb l'àmbit diocesà com extradiocesà, prèviament se sol·licitarà a la Delegació Diocesana per part dels organitzadors la corresponent autorització.*

7.- Adquisició d'objectes litúrgics, obres noves i restauracions.

- a. Per a qualsevol obra nova o restauració, fora o dintre del temple, (pintures, restauracions, altars nous, retaules, vitralls, etc.) es necessita el vist-i-plau de la Delegació Diocesana del Patrimoni Artístic i a la Delegació Diocesana d'Economia. Per això, abans de començar les obres, s'enviarà a la Delegació Diocesana el projecte signat per un arquitecte o tècnic i la sol·licitud d'autorització, i a la Delegació d'Economia segons la normativa pròpia el presupost. Ambdues Delegacions enviaran, si s'escau, la corresponent autorització.
- b. Aquesta autorització és preceptiva i, més encara, si el temple ha estat declarat B.I.C, o es és d'especial valor artístic; aleshores també es necessita el vist-i-plau de les Conselleries de Patrimoni corresponent, que ho tramitarà la Delegació Diocesana..
- c. Correspon al Rector (i no als Alcaldes o Corporacions Municipals o altres Associacions tan cíviques com eclesials) la sol·licitud d'obres noves o restauracions. Encara que tots puguin ajudar en la recerca d'ajuts, subvencions, etc.
- d. Per això també s'exigirà el corresponent permís si les obres són subvencionades pels Governos de Catalunya o València, per una institució civil o per persones particulars.

- e. Tanmateix es demanarà permís quan es vulguin adquirir imatges, objectes litúrgics, etc. que comporten moltes despeses. Aquesta disposició també s'aplicarà en els cas de donacions, de regals....
- f. La tramitació per l'exempció de l'IVA cal realitzar-la abans de l'inici d'obres o de compres.
- g. La normativa s'aplicarà de la mateixa manera quan els propietaris, administradors o mantenidors siguin les associacions religioses o germandats.
